

ชื่อเรื่อง	กระบวนการจัดการตนเองในการฟื้นฟูชุมชนหลังภัยพิบัติ ด้วยการสร้างชุมชนใหม่: กรณีศึกษา บ้านม่อนบ่อเฮาะ ตำบลท่าผา อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นางสาวสุวิมล มีแสง
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาภูมิสังคมอย่างยั่งยืน
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ปราโมช ศีตะโกเศศ

บทคัดย่อ

ชุมชนบ้านม่อนบ่อเฮาะเป็นชุมชนตั้งขึ้นใหม่โดยผู้ที่อพยพมาจากบ้านยางหลวง ตำบลท่าผา อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ หลังจากประสบภัยพิบัติน้ำท่วมดินโคลนถล่ม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการฟื้นฟูชุมชนหลังประสบภัยพิบัติด้วยการสร้างชุมชนใหม่ เพื่อศึกษาการจัดการตนเองในการฟื้นฟูชุมชนหลังประสบภัยพิบัติของชุมชนบ้านม่อนบ่อเฮาะ และเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดการตนเองของชุมชนหลังประสบภัยพิบัติ การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยการจัดเวทีระดมข้อมูล สนทนากลุ่มย่อย เชิงลึกและจากสังเกตแบบมีส่วนร่วมกับผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน และสมาชิกชุมชนบ้านม่อนบ่อเฮาะ จำนวน 65 ครอบครัว

จากการศึกษาพบว่า กระบวนการฟื้นฟูชุมชนหลังภัยพิบัติด้วยการสร้างชุมชนใหม่ มีอยู่ 2 ส่วนดังนี้ 1) กระบวนการฟื้นฟูชุมชนหลังประสบภัยจากการร่วมมือระหว่างคนในชุมชน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดผ่านระบบครอบครัว เครือญาติ เพื่อนฝูง การแก้ปัญหาาร่วมกันอย่างเป็นธรรมชาติหรือความเป็นวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น ที่ไม่เป็นแบบทางการ ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ ประเพณี วัฒนธรรมชุมชน การลงแขกเอามื้อเอาแรง 2) กระบวนการฟื้นฟูชุมชนหลังประสบภัยจากการร่วมมือระหว่างชุมชนกับภายนอก โดยพบว่าชุมชนมีความพยายามประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อแก้ปัญหามาตรานอกเหนือสิ่งที่ชุมชนไม่สามารถจัดการได้ จนเกิดกระบวนการความร่วมมือและได้รับการสนับสนุนจากทางสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนในการฟื้นฟูชุมชนหลังประสบภัยพิบัติ ซึ่งกระบวนการสำคัญในการพัฒนาของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนที่ยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ในการแก้ปัญหามาตรานอกของชุมชนท้องถิ่น

การศึกษายังพบด้วยว่าแนวทางนำไปสู่การจัดการตนเองของชุมชนในการฟื้นฟูชุมชนหลังประสบภัยแต่ละด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการที่ดินและพัฒนาที่อยู่อาศัย 2) ด้าน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3) ด้านเศรษฐกิจ และการเงินชุมชน 4) ด้านสังคม วัฒนธรรม และสวัสดิการชุมชน

สำหรับแนวทางการพัฒนาการจัดการตนเองของชุมชนหลังประสบภัยในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ 1) การสร้างกลไกพัฒนาการจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น 2) หลักการบริหารจัดการที่มีระบบความยืดหยุ่น ประชาธิปไตยชุมชน และการใช้ทุนในชุมชนเป็นหลัก 3) กระบวนการที่ชุมชนได้จากการเรียนรู้และเป็นบทเรียนนำไปพัฒนา 4) การใช้แผนชุมชน กฎระเบียบกฏกติกา และระบบข้อมูลเป็นเครื่องมือการพัฒนาเพื่อการจัดการตนเองของชุมชนที่นำไปสู่การพึ่งตนเองได้ในอนาคต

Title	Self Management Process for Recovering the Community after the Disaster by Setting up the New Community: A Case Study of Baan Mon Hoh, Tapha Sub-district, Mae Cham District, Chiang Mai Province
Author	Miss Suwimol Meesaeng
Degree of	Master of Science in Geosocial Based Sustainable Development
Advisory Committee Chairperson	Associate Professor Dr. Pramot Seetakoses

ABSTRACT

Baan Hoh is a new community settled by evacuees of Baan Yang Luang, Tapha Sub-district, Mae Cham district, Chiang Mai province after the landslide catastrophe. This research aimed to explore the recovery process of the community after the disaster by building the new community, and to investigate the self management as part of the community revival. This study was a qualitative research based on; organizing forums for collecting data, focused group interviews, and participatory observation with leaders and committees of the village.

According to the study, the revival process after the disaster by setting up the new community created two dimensions: 1) the recovery was the collaboration of members who had close relations grounded from the kinship system and friendship with locals, and solved the problem by employing informal local cultural values through various activities such as traditions, community cultures, and labor exchange among their own community which was locally called “ao mue ao wan”, 2) it showed the recovery process between the community and outsiders in order to solve problems which the community was unable to do. This led to the cooperation and support by an institute of local development organization to recover the community after the devastation. It was an important process in developing the local organization based on the principle of people’s participation in mutually thinking, making decision, and planning to get rid of problems by the way to suit the locality.

According to the study, then developed to self management of the community in different aspects which are: 1) land management and development of housing, 2) natural resource and environment, 3) economy and community's finance, and 4) society, culture, and community's welfare.

Furthermore, they have come up with several ideas and ways of self management which are, for example: 1) building self improvement mechanism of the community and locality; 2) flexible administrative principles, community democracy, and major use of local capitals; 3) local process extracted from learning and lessons for development; and 4) adoption of local plans, rules and regulations, and data bases as a developing tool for self management of the community to reach self-dependence in the future.